

PRAMENY A LITERATURA

Prameny archivní

Archiv hlavního města Prahy /

Fond Cyril Merhout, Osobní pozůstalost; složka XXVI/7, Dcera národa; rukopis
a korespondence k dílu, neinv.

Fond Vyšší dívčí škola Praha II, Vodičkova ul.

Archiv Národního muzea /

Fond Karel Kazbunda, kart. č.17, 18, Karel Havlíček, rkp. monografie

Fond Marie Riegrová-Palacká, kart. č. 15, inv. č. 602-605, Ostatní veřejná činnost,
Loterie ve prospěch Zdeňky Havlíčkové

Divadelní ústav Praha /

Fairazl Jindřich, Dcera národa. SDFXŠ Liberec, 18 406 P

Fairazl Jindřich, Dcera národa. ZD Cheb, 18 407P

Literární archiv Památníku národního písemnictví /

Karel Havlíček Borovský, Osobní fond, Zdeňka Havlíčková

Růžena Jesenská, Osobní fond

Karel Petr Kheil, Osobní fond

Teréza Nováková, Osobní fond

Josef Podlipský, Osobní fond

Jindřiška Slavínská, Osobní fond

Alois Pravoslav Trojan, Osobní fond

Městské muzeum Pacov /

Osobní fond Josefa Hamerníka

Muzeum Vysočiny Havlíčkův Brod /

KHB 2: Zdeňka Havlíčková, korespondence, pozůstalostní řízení, účty, fotografie

Národní filmový archiv /

Fond Filmová rada. Zápisy ze schůzí z 25. 3. a 16. 10. 1952

Julius Schmitt, Osobní fond

Státní okresní archiv Havlíčkův Brod /

Rukopisy, kart. č. 1. Karel Stibral: Paměti Josefy Menšíkové
o Karlu Havlíčkovi, jeho dceři a matce. Rukopis.

Státní okresní archiv Nymburk, pracoviště Lysá nad Labem /

František Zoubek, Osobní fond

Státní okresní archiv Pardubice /

Výbor pro postavení pomníku Julie Havlíčkové Svojšice

Státní okresní archiv Rakovník /

Zdeňka Havlíčková, Osobní fond

Státní okresní archiv Rychnov nad Kněžnou /

František Zoubek, Osobní fond

Zámek Slavkov-Austerlitz /

JUDr. Václav Kounic, Osobní pozůstalost, Osobní deník

Prameny vydané

- Karel Baxa: *Karel Havlíček v rodinných vzpomínkách*. Praha 1896.
- Josefína Brdlíková: *Zdeňka Havlíčková. Slovo pravdy v době nových klevet*. Osvěta 36, 1906, s. 691-697.
- c-: *Zlomek dopisu Zdenky Havlíčkovy*. Topičův sborník literární a umělecký 8, 1920-1921, s. 44.
- Svatopluk Čech: *Rozličná prosa*. Praha 1895.
- Marie Červinková-Riegrová: *Zápisky I. 1880-1884*. Praha 2009.
- Vlasta Fabianová: *Jsem to já?* Praha 1993.
- Yveta Dörflová (ed.): *A nos amours! Dopisy hraběte Václava Roberta Kounice Zdence Havlíčkové (edice korespondence, první část)*. Literární archiv. Sborník Památníku národního písemnictví 38, Praha 2006, s. 305-395.
- Karel Havlíček Borovský: *Strmé cesty*. Z listáře, zápisníku a vzpomínek sestavila Jaroslava Janáčková. Hradec Králové 1990.
- Jan Helcelet: *Korespondence a zápisky*. Brno 1910.
- Vladimír Hellmuth-Brauner: *Paměti rodu*. Ed. Milena Lenderová. Praha 2002.
- Edvard Jelínek: *Honorata z Wiśniowských-Zapová. Zápisky z rodinné korespondence a vlasteneckých vzpomínek*. Praha 1894.
- Růžena Jesenská: *Dva dopisy barona Quidona Battaglia*. Kalendář paní a dívek, 29, 1916, Praha 1915, s. 46-51.
- Eliška Krásnohorská, *Co přinesla léta*. II, 1, 2. Smíchov 1928.
- Eliška Krásnohorská: *Z drobných vzpomínek literárních*. Zlatá Praha 37, 1920, s. 410-416.
- Eliška Krásnohorská: *Z mého mládí. Vzpomínky životopisné*. Praha-Smíchov b. d. (1921).
- Ladislav Machač: *Památky po Zdeňce Havlíčkové*. Pokroková revue 2, 1905/1906, s. 645-653.
- Jakub Malý: *Vzpomínky starého vlastence*. Praha 1871.
- Antonín Musil-Jihlavský: *Vzpomínky na Karla Havlíčka Borovského*. Kutná Hora 1896.
- Božena Němcová: *Korespondence*. II. 1853-1856. Praha 2004.
- Bohumil Novák (ed.): *Brixenské listy Karla Havlíčka bratru Františkovi*. Havlíčkův Brod 1957.
- Teréza Nováková: *Roztroušené kapitoly*. Praha 1961.
- Teréza Nováková: *Z lidské sonáty: Korespondence*. Ed. Blanka Svadbová. Praha 1988.
- Karel Novotný: *Svědék smutných chvílí*. Hlas národa 20, č. 210; 1. 8. 1906 (nestr.), s. 1-2.
- Josef Podlipský: *Upomínky lékařovy na poslední chvíli Karla Havlíčka a choti jeho Julie*. In: *Na památku Karla Havlíčka a slavnosti Borovské dne 19. srpna 1862*. Praha 1962, s. 32-33.
- Ladislav Quis (ed.): *Korespondence Karla Havlíčka*. Praha 1903.
- Řeči Dra. Frant. Ladislava Riegra a jeho jednání v zákonodárných sborech. Díl II. Z let 1861-1862. Praha 1884.
- Marie Řepková, Rudolf Havel: *Brixenské zápisky Karla Havlíčka*. Literární archiv. Sborník Památníku národního písemnictví. 6, 1971. K 150. výročí narození Karla Havlíčka, s. 141-177.
- Antal Stašek: *Vzpomínky*. Praha 1925.
- Karolina Světlá, *Z literárního soukromí*. II. Korespondence. Ed. Josef Špičák, Praha 1959.
- Josef Šlechta: *Hrst vzpomínek starého lesáka na gymnasium v Německém Brodě v l. 1877-1879*. In: *Dvě stě let gymnasia v Německém Brodě, Německý Brod 1935*, s. 299.
- Josef Špičák (ed.): *Polemika s dobou*. Karolina Světlá ve vzpomínkách a korespondenci současníků. Praha 1969.
- Václav Vladivoj Tomek: *Paměti z mého života*. I., Praha 1904.
- Gustav Toužil: *Karel Havlíček*. Pražský ilustrovaný kurýr 1906, č. 244, 246.
- Boleslav Trojan: *Z mládí Zdeňky Havlíčkové, dcery národa*. Topičův sborník literární a umělecký, 5, 1917-1918, s. 86-89.

- Renáta Tyršová: *Jindřich Fügner. Paměti a vzpomínky na mého otce*. I., II., Praha 1924, 1926.
- Renáta Tyršová: *Národní loterie k opatření věna dceři Havlíčkově*. Osvěta 37, 1907, s. 8-16.
- Petr Miroslav Veselský: *Průvodce po kr. horním městě Hoře Kutné a nejbližším okolí*. Kutná Hora 1887, reprint: Kutná Hora 1999.
- Václav Vladimír Zelený: *Karla Havlíčka rodinné listy Brixenské*. Kutná Hora 1888.
- Čeněk Zíbrt: *Zdenky Havlíčkové taneční památky*. In: Břetislav Jedlička-Brodský: *V Praze před šedesáti lety*. 39. šibřinky Sokola pražského. 25. únor 1922. Šibřinkový list. Praha 1922, s. 11-14.
- Čeněk Zíbrt: *Vzpomínky řeholnice na družku mládí, Zdeňku Havlíčkovou*. Národní politika, odpolední vydání, 162, r. 34; 13. 6. 1916, nestr. (s. 1).
- Čeněk Zíbrt: *Zdeňka Havlíčková ve světle vzpomínek rodiny Trojanovy*. Ženský svět 31, 1927, s. 1-2, 37-38, 68-69, 106-108, 124-126, 142-144.

Dobový tisk

- Album na památku stých narozenin Karla Havlíčka Borovského*. Sebral a slovem provází Bohumil Vavroušek Slavětinský. Praha 1921.
- Karel Havlíček Borovský*. Výstava památek a dokumentů pořádaná v rámci oslav 200letého trvání gymnasia v Německém Brodě. 29. červen - 15. srpen 1935. Německý Brod 1935.
- Lada* 1 (1861), 2 (1862).
- Národní listy* 1 (1861), 2 (1862).
- Jan Neruda, *Česká společnost III*. Spisy XXIII. Ed. František Stýblo. Praha 1960.
- Památce Havlíčkově*. Uspořádala redakce *Pokrokové revue*, Praha 1906.
- Památce Havlíčkově*. Na Horách Kutných 1906.
- Památce Havlíčkově*. Vydal Sbor pro postavení pomníku Karlu Havlíčkovi Borovskému v Německém Brodě. Německý Brod 1924.
- Seznam darů k národní loterii pro Zdeňku Havlíčkovou*. Praha 1862.
- Seznam spisů a památek Havlíčkovy výstavy v Praze 1931*. Vydal Josef Nováček u příležitosti Havlíčkovy výstavy pořádané Spolkem českých bibliofilů v Praze v jubilejním roce Karla Havlíčka Borovského 1931, Praha 1931.
- František Schwarz: *Veliká národní slavnost ku oslavě památky Havlíčkovy v Praze dne 17. a 18. května roku 1862*. Praha 1862.
- Výstava Karla Havlíčka Borovského*. Památky, dokumenty, literatura. Praha-Belveder, 18. duben - 31. červenec 1936. Knihotiskárna dr. Ed. Grégr v Praze.

Beletrie, divadelní hry, filmové scénáře

- Jindřich Faraizl: *Dcera národa*. Praha 1988.
- Karel Havlíček Borovský: *Moje píseň*. Ed. Josef Rumler. Praha 1971.
- Havlíčkův máj*. S použitím románu Josefa Jahody napsali Jan Kaplan a Julius Schmitt. Státní výroba celovečerních filmů. Výrobní skupina Zdeněk Reimann. (Praha) 1946.
- Jiřina Horská: *Když se květy rozvíjejí*. Román ze života družky Zdeňky Havlíčkové, dcery našeho národního buditele. Praha 1930.
- Josef Jahoda: *Havlíčkův máj*. Vrchlábí 1945, Havlíčkův Brod 1958.
- Růžena Jesenská: *Legenda ze smutné země*. Zvon. Týdenník belletristický a literární 5, 1905, s. 5-8, 26-28, 33-36, 59-61, 73-75, 81-84, 107-109, 113-115, 138-140, 146-148, 170-173, 185-187, 195-198, 217-218, 229-232, 250-252, 263-265, 282-285, 297-299, 308-312, 323-326.
- Růžena Jesenská: *Legenda ze smutné země*. Praha 1907.
- Růžena Jesenská: *Legenda ze smutné země*. Praha 1931.
- Jan Neruda: *Na Volšanském hřbitově*. Obrazy života na rok 1860, Litomyšl 1860, s. 6-12.
- Teréza Nováková: *Maloměstský román. Obrazy z našeho života*. Praha 1890.

- Vilém Skoch: *Dcera národa (Panna ve skleněném domě)*. Hra o čtyřech obrazech. Brno 1933.
- Miloš Smetana: *Zakázaná láska*. Praha 2008.
- Julius Zeyer: *Epické zpěvy*. Praha 1988.
- Odborná literatura**
- A. N. (Arne Novák): *Růžena Jesenská: Legenda ze smutné země*. Ženský svět 11, 1907, s. 250-251.
- Luboš Bartošek: *Náš film. Kapitoly z dějin 1896-1945*. Praha 1985.
- Milena Beránková: *Karel Havlíček Borovský*. Praha 1973.
- Marie Boková: *Dcera národa v Liberci a Chebu*. Scéna. Čtrnáctideník Svazu českých dramatických umělců pro otázky divadla, filmu, rozhlasu a televize. R. 13, č. 16; 8. 8. 1988, s. 4.
- Hynek Bouchal, Aleš Říman (ed.): *Karel Havlíček Borovský. 1821-1856*. Nakladatelství Petrkov 2011.
- Pierre Bourdieu: *Teorie jednání*. Praha 1998.
- Jiří Karel Brotánek: *Deset generací Havlíčkových*. Havlíčkův Brod 1946.
- Thomas Carlyle: *Hrdinové a ctění hrdin v dějinách*. Praha 1894.
- Thomas Carlyle: *Hrdinové, úcta k hrdinům a ctění hrdin v dějinách*. Praha 1925.
- Vratislav Čermák: *Havlíčkův Křest sv. Vladimíra a jeho rukopisy*. Kolín 1925.
- Petr Čornej: *Husitská trilogie a její dobový ohlas*. In: Film a dějiny. Ed. Petr Kopal. Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2005, s. 84-98.
- Dcera národa Zdeňka Havlíčková*. Havlíčkobrodský zpravodaj 25, 1998, 12, s. 23-25. (dj.): *Dcera národa*. Občanský deník 2, č. 16; 19., 1. 1991, s. 9.
- Oldřich Flégl: *Cyryll Merhout, Zdeňka Havlíčková*. Osvěta, 1914, s. 634-636.
- František Götz: *Vlasta Fabianová*. Praha 1963.
- František Grimm: *Dcera Karla Havlíčka Borovského*. Kutná Hora 1936.
- Antonín Hajn (ed.): *Karel Havlíček Borovský. K památce padesátiletí jeho úmrtí*. Praha 1906.
- Antonín Hajn (ed.): *Národ o Havlíčkovi*. Praha 1936.
- Aleš Haman: *Několik postřehů k esteticky funkčnímu obrazu ženy v literatuře minulého století*. In: Dobrava Moldanová (ed.): *Žena - jazyk - literatura*. Sborník z mezinárodní konference. Ústí nad Labem 1996, s. 37-40.
- K. V. H. (K. V. Havránek): *Cyryll Merhout, Zdeňka Havlíčková*. Zvon 14, 1913/14, s. 519.
- Libuše Heczková: *Píšící Minervy. Vybrané kapitoly z dějin české literární kritiky*. Praha 2009.
- Vladimír Hellmuth-Brauner. *Záhada kolem Křtu svatého Vladimíra*. Literární archiv 8-9, Praha 1974, s. 417-434.
- Gernot Heiss, Ivan Klimeš (eds./Hg.): *Obrazy času. český a rakouský film 30. let. Bilder der Zeit. Tschechischer und österreichische Film der 30er Jahre*. Praha-Brno 2003.
- Josef Holý: *O češtví mluvíme*. Rudé právo. Levicový list 1, č. 9; 11. 1. 1991, s. 4.
- Petr Horák: *Proměny Havlíčkova náměstí v Havlíčkově Brodě*. Havlíčkobrodsko. Vlastivědný sborník 25, 2011, s. 7-59.
- Jana Hrabětová: *Z blízké i vzdálené historie*. Poděbradské fórum I, č. 2, květen 2009, s. 10.
- František Hromada a kol.: *Historie chebského divadelního života. 1410-2011. Eger Theater-geschichte*, Cheb 2011.
- Réva Hujerová: *Tragédie „dcery národa“*. Zdenka Havlíčková a proměny českého veřejného mínění. Diplomová práce. Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity, České Budějovice 1997.
- Václav Cháb: *Karel Havlíček Borovský*. Praha 1946.
- Emanuel Chalupný: *Havlíček. Prostředí, osobnost a dílo*. Praha 1929.

- Jaroslava Janáčková: *Strmé cesty - Karel Havlíček Borovský*. Praha 1990.
- Tomáš Jech: *Několik vzpomínek na životem štvanou laň*. Cesta Vysočiny 37, 6. 8. 1996, s. 3; 13. 8. 1996, s. 3; č. 34; 20. 8. 1996, s. 3.
- Č. J. (Čestmír Jeřábek): *Z brněnské činohry. Drama o Zdeňce Havlíčkové*. Lidové noviny 41, č. 499, 5. 10. 1933, s. 9.
- Růžena Jesenská: *Prameny k Legendě ze smutné země*. Zvon 6, 1906, s. 742.
- Michal Kamp: *Význam havlíčkovské tradice v Německém Brodě a v Borově*. In: Hynek Bouchal, Aleš Říman (ed.): *Karel Havlíček Borovský. 1821-1856*. Nakladatelství Petrkov 2011, s. 207-253.
- Karel Kazbunda: *K otázce návratu Karla Havlíčka z Brixenu (podle netištěných pramenů)*. Český časopis historický 29, 1923, s. 121-138, 389-410.
- Karel Kazbunda: *Nové zprávy o Karlu Havlíčkovi ze soukromé pozůstalosti*. Český časopis historický 44, 1938, s. 74-82.
- Eliška Krásnohorská: *Růžena Jesenská: Legenda ze smutné země*. Osvěta 38, 1908, s. 253-256.
- Vojtěch Kryšpín: *Františka Jana Zoubka život a práce*, Praha-Smíchov 1891.
- kk (Robert Kvaček): „*Krásná neznámá*“. Svobodné slovo, 1. 9. 1995, s. 2.
- Vladimír Macura: *Dcera národa*. Dějiny a současnost 19 (1997), č. 3, s. 19-23.
- Vladimír Macura: *Sen o dceři národa*. In: Vladimír Macura: *Český sen*. Praha 1998, s. 129-147.
- Vladimír Macura: *Sen o trnové koruně*. In: Vladimír Macura: *Český sen*. Praha 1998, s. 119-128.
- Vladimír Macura: *Znamení zrodu. České národní obrození jako kulturní typ*. Praha 1995.
- Marie Majerová: *Teréza Nováková*. Naše doba 21, 1914, s. 31-37, s. 132-141.
- Otakar Matoušek: *Lékaři a přírodovědci doby Purkyňovy*. Praha 1954.
- Cyryll Merhout: *O Havlíčkově dceři*. Druhé, opravené vydání. Praha 1921.
- Cyryll Merhout: *Zdeňka Havlíčková. „Dcery národa“ trnitá cesta životem*. Praha 1914.
- Cyryll Merhout: *Životem vlastenců*. Praha 1922.
- Dagmar Mocná: *Příběhy Nerudových lásek. Životopis jako kulturní konstrukt*. Česká literatura 2011, č. 2, s. 149-174.
- Dagmar Mocná, Josef Peterka a kol.: *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha 2004.
- Jiří Morava (vl. jm. Jiří Vlk): *C. k. disident Karel Havlíček Borovský*. Praha 1991.
- Naděžda Morávková: *Biografická metoda jako jedna z možností na cestě popularizace vědy a techniky*. In: Nikolaj Demjančuk, Stanislav Stark, Dagmar Demjančuková: *Univerzita. Tradiční a netradiční ve výuce*. Plzeň 2005, s. 290-297.
- n-: *Cyryll Merhout: Zdeňka Havlíčková*. Naše doba 21, 1914, s. 848-849.
- [n.]: *Cyryll Merhout: Zdeňka Havlíčková*. Máj 12, 1913/14; 19. 6. 1914, s. 388.
- [n]: *Dcera národa*. Národní osvobození, 11. 11. 1933, č. 264, r. 10, s. 5.
- Arne Novák, *Podobizny žen*. Praha 1918.
- J. V. Novák: *Přítel domoviny*. Literární listy. Časopis věnovaný zájmům literárním. Vyd. Fr. Dlouhý v Brně, č. 21, 16. 10. 1890, s. 359-361.
- J. O. Novotný: *Srdce Zdenky Havlíčkovy*. Příloha k Národním listům, 71, č. 346; 18. 12. 1931, s. 9.
- Karel Novotný: *Co jsem poznal srdce své... Studie k biografii Havlíčkovy choti Julie*. Praha 1921.
- František Páta: *Z korespondence Zdenky Havlíčkové*. Litomyšl. Věstník Klubu přátel a rodáků v Praze 3, 1935, č. 5-6, s. 17-19.
- Tomáš Pavlíček: *Působení Aloise Pravoslava Trojana v Rakovníku (1857-1880)*. Rakovnický historický sborník, 3, 2002, s. 21-61.
- František Petr: *Havlíčkův dům v Německém Brodě*. In: *Památce Havlíčkově*. Vydal Sbor pro postavení pomníku Karlu Havlíčkovi Borovskému v Německém Brodě. Německý Brod 1924, s. 13-21.

- František Petr: *Po stopách Havlíčkových v Německém Brodě*. Německý Brod 1935.
- Petr Pithart, Petr Příhoda, Milan Otáhal: *Češi v dějinách nové doby. 1848-1939 / Podiven*. Praha 1991.
- Magdaléna Pokorná: *Josef Němec. Neobyčejný muž neobyčejné ženy*. Praha 2009.
- Josef Polák: *Brixenský zápisník Karla Havlíčka Borovského*. Novinářský sborník 9 (1964), č. 3, s. 273-274.
- Karel Polák: *O životopisném románě*. Praha 1941.
- Albert Pražák: *Josefina Brdlíková*. In: Karel Stloukal: *Královný, kněžny a velké ženy české*. Praha 1941, s. 449-458.
- Robert B. Pynsent: *Láska a slečna Jesenská*. In: *Moderní revue 1894-1925*. Praha 1995, s. 167-187.
- Martin Rája: *Život JUDr. Václava Kounice*. In: Jiří Malíř, Martin Rája: *JUDr. Václav Kounic a jeho doba*. Brno 2009, s. 17-29.
- Jiří Rak: *Bývalí Čechové... české historické mýty a stereotypy*. Praha 1994.
- Jiří Rak: *Pohřeb jako národní manifestace*. In: Helena Lorenzová - Taťána Petrasová (ed.): *Fenomén smrti v české kultuře 19. století*. Sborník příspěvků z 20. ročníku symposia k problematice 19. století. Praha 2001, s. 56-64.
- Jiří Rak: *Tragédie Havlíčkova rakušanství*. In: Hynek Bouchal, Aleš Říman (ed.): *Karel Havlíček Borovský. 1821-1856*. Nakladatelství Petrkov 2011, s. 43-61.
- František Roubík: *Úřední evidence osob politicky činných v Čechách v letech 1848-1849*. Časopis Společnosti přátel starožitností 62, 1949, s. 21-25.
- Václav Řezníček: *Karel Havlíček*. Praha 1897.
- Miloš Řezník (ed.): *W. W. Tomek. Historie a politika (1818-1905)*. Hradec Králové 2006.
- Ivo Říha: *Možnosti četby: Karolina Světlá v diskurzu literární kritiky druhé poloviny 19. století*. Čeven Kostelec 2012.
- S.: *Zdeňka Havlíčková*. Zlatá Praha 31, 1913/14; 11. 9. 1914, s. 57.
- Robert Sak: *Rieger. Konzervativec, nebo liberál?* Praha 2003.²
- [H. G. Schauer]: *Maloměstský román. Obraz našeho života od Terézy Novákové*. Přítel domoviny, VI, č. 1 a 2. Čas, 4, č. 37; 13. 9. 1890, s. 584-584.
- Jana Sobotková: *Karel Havlíček a ženská otázka*. Diplomová práce. Ústav české literatury a knihovnictví, Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, Brno 2006.
- Jan Erazim Sojka: *Naši mužové. Biografie a charakteristiky mužů slovanských*. Praha 1862.
- Josef Soukup: *Havlíček - milenec a manžel*. Besedy Času, 1908.
- Mirka Spáčilová: *Pohřební slavnosti z Čech*. Lidové noviny 4, č. 7; 9. 1. 1991, s. 8.
- Spisovatelé, společnost a noviny v proměnách doby. K 150. výročí úmrtí Karla Havlíčka*. Literární archiv. Sborník Památníku národního písemnictví, 38, Praha 2006.
- B. Stanislav (Stanislav Budín): *Karel Havlíček Borovský*. Praha 1954.
- Karel Stibral: *Paměti Josefy Menšíkové o Karlu Havlíčkovi, o jeho dceři a matce*. In: *Památce Havlíčkově*, Německý Brod 1924, s. 50-63.
- Alexandr Stich: *Novinář Karel Havlíček očima následujících generací a očima dneška*. In: *Karel Havlíček Borovský, Dílo II*. Pražské noviny, Národní noviny, Slovan. Praha 1986, s. 11-33.
- Ferdinand Strejček: *Svatopluk Čech vychovatelem u Braunerů*. Národní politika, 23. 2. 1935, s. 5.
- Ferdinand Strejček: *Zdeňka Havlíčková a Václav Kounic*. Osvěta 45, 1915, s. 25-30.
- J. B. S. (Jaroslav B. Svrček): *Brněnská činohra*. České slovo, 25, č. 240; 12. 10. 1933, s. 8.
- F. X. Šalda: *Růžena Jesenská: Legenda ze smutné země*. In: F. X. Šalda: *Kritické projevy 7. 1908-1909*, Praha 1953, s. 60-62.
- F. X. Šalda: *Růžena Jesenská: Legenda ze smutné země*. Novina 1, 1908, s. 25-26.

- Karel Šima: „Člověk nestojí za nic, nenadchne-li ho blízkost velkého muže.“ *Personifikace významového prostoru národních oslav 60. a 70. let 19. století*. Theatrum Historiae 3, Pardubice 2008, s. 201-233.
- Michal Šimůnek: *Pro památku Havlíčkovu 1861-1862. K Havlíčkovu mýtu*. Havlíčkobrodsko 16, Havlíčkův Brod 2003, s. 32-43.
- Blažena Šmilauerová: *Prof. Dr. Josef Hamerník*. Příloha k č. 28 (roč. 65) Časopisu lékařů českých, Praha 1926. (separát).
- Jan Michal Špendlíkár: *Marné lásky Havlíčka a Nerudy*. Národní politika 12. 4. 1939 (výstřižek, uloženo v Archivu Muzea Vysočiny Havlíčkův Brod).
- Jiří Štaif: *František Palacký. Život, dílo, mýtus*. Praha 2009.
- Jiří Štaif: *Karel Havlíček Borovský jako „citlivé“ místo české historické paměti*. In: Hynek Bouchal, Aleš Říman (ed.): *Karel Havlíček Borovský. 1821-1856*. Nakladatelství Petrkov 2011, s. 137-147.
- Jiří Štaif: *Obezřetná elita. Česká společnost mezi tradicí a revolucí. 1830-1851*. Praha 2005.
- Irena Štěpánová: *Renáta Tyršová*. Praha - Litomyšl 2005.
- Irena Štěpánová: *Teréza Nováková*. Praha 2008.
- Otakar Theer: *O knihách*. Česká revue 1, 1907/1908, s. 254.
- Zdeněk V. Tobolka: *Známost Karla Havlíčka s F. Weidenhoffrovou*. In: *Památce Havlíčkově. Péči revue „Učitelství přehled“ vydal vybor pro oslavu Havlíčkovu na Horách Kutných ku dni 29. července 1906*. s. 6-7.
- Hugo Traub: *O Havlíčkově choti. (K výročí 100. narozenin)*. Tribuna, 8, 9; 16. dubna 1926, s. 1-2.
- Karel Tůma: *Karel Havlíček Borovský. Nejslavnější publicista českého národa*. Kutná Hora 1885².
- Petr Tvrdý ml.: *Josefa Menšíková - žena Německého Brodu 19. století*. Havlíčkobrodsko 25, 2011, s. 105-144.
- Stanislav Veselý: *Z historie Počátecka a Žirovnicka*. Žirovnice, Počátky, b. d.
- V. K. [Vlasta Kučerová]: *Cyrril Merhout, Zdeňka Havlíčková*. Ženský svět, r. 19, 1915, s. 217.
- V. Kol. [Vincenc Červinka?]: *Růžena Jesenská: Legenda ze smutné země. 1907*. Zvon. Týdenník belletristický a literární, 8, 1908, s. 188.
- Vít Vojtěch Vodrážka: *Dějiny lékáren města Havlíčkův Brod s přihlédnutím k dějinám zdravotnictví a charitativní péče*. Diplomová práce. Farmaceutická fakulta UK, Praha 1999.
- Helena Volet-Jeaneret: *La Femme bourgeoise à Prague 1860-1895*. De la philanthropie à l'émancipation. Ženeva 1988.
- Pavla Vošahlíková: *Místo biografie v sociálních dějinách*. In: *Studie k sociálním dějinám 8*, 2001, s. 53-57.
- Anna Wetterová-Bečvářová: *Havlíček a ženy (K jubileu)*. Ženský svět, 14, 1921, s. 229-231.
- Tomáš Zapletal: *Vzpomínky na hudební skladatelku Josefínu Brdlíkovou a Zdeňku Havlíčkovou*. Pelhřimov, b. r., (1932).
- Zina Zborovská: *Fany Weidenhofferová*. Havlíčkobrodsko 1995, sv. 11, s. 34-42.
- Bohdan Zahradník: *Věcná loterie ve prospěch Zdeňky Havlíčkové*. Památce Havlíčkově, Německý Brod 1924, s. 64-70.

Internetové zdroje:

- <http://www.mestobechyne.cz/cz/mesto-bechyne/z-historie/osobnosti/arnost-chleborad/>, staženo 11. 10. 2010. , staženo 11. 10. 2010.
- <http://www.historickaslechta.cz/waldstein-id2009100071-6>, staženo 11. 10. 2010.